

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. Az általalok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített lapot mi örömmel [helyeseljük.] XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1898. márczius 6-án.

Előfizetési árak:

Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:

BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.

Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. tözsdéjében.

Az igazságügyi palota mellől.

Pompásan emelkednek az új igazságügyi palota falai, körülbelül a szükséges magasságig állanak már. A tetőzet karcsu, szép fa-ívei büszkén, tekintetesen a Székesfejérvár egyszerű házaira, a melyeknek tetején nyugodtan pillant keresztül az ő ormozatuk.

Hogyne?! Hiszen ez az igazság palotája lesz, Juszticiáé, a bekötött szemű isténasszonyé, a ki mérleget tart a kezében, melynek egyik serpenyőjére a jog, a másikra a törvény nehezedik, egyik se nyomja le a másikat, mert az Igazság, a Juszticia szigorú arcvonása egyiknek sem engedhet túlsúlyt a másik felett.

Igen! kell, hogy ez a palota büszkén emelkedjék ki a többi egyszerű polgárházak és középületek sorából. Az övé az elsőség.

Jogot és igazságot fognak ott szolgáltatni, most azonban káromlások és szitkozódások ujulnak meg nap-nap után, átokkal vágják a fundamentum helyét, átkok közt emelték föl falait és átkok közt fejezik be. Jogtalanság, igazságtalanság miatt zúgolódnak a munkások, száz és száz munkás kéz dolgozik, de akárhány fenyegetözve emelkedik fel, mert — úgy mondja — méltatlanság történt vele.

Hogy az igazságügyi palota építése körül már az első építési tervek beadása

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Bor mellett.

Magyar ember könnyen megharagszik lakodalom után, de lakodalom előtt, mikor a legényt leányt szivesen adják, hogy akkor kapjon valakivel bajba, azt a boldonságot föl kell írni a mesztergerendára.

Pedig Sárvárott az is megtörtént.

Soós Gábor elment a komájához megkérni Böske kezét az ő tulajdon derék fia számára. Az alku hamar megvolt, következett az áldomás. Annál pedig Soós Gábor mint afféle jó borokhoz szokott köteles mesterember határozottan kikötötte magának, hogy a legdrágábbik borából adjon a komája.

Az rudnak állott, hozott a legdrágábbik borából, hanem hát nem vala köszönet benne. Olyan volt az a bor, hogy az ecetfabrika valószínűleg még ahhoz képest. Mintha csoroszlák futottak volna le a torkán s arra Soós Gábor annyira feldühödött, hogy egy gazembernek ide, másikkal oda névezte az ő drágalátos komáját, szóval úgy össze veszték az öröm-szülők, hogy folt se vállott a házasságból. Mert ki látott a mai világban kérő embert így fölcsupolni!

A köteles legalább így mesélte el a dolgot pohár mellett Gergőnek, a csényei kis uraságnak, kinek ma épen megjött a boldonda s belekezdett Soós Gábor segedelmével egy álló heti mulatásba. A különbség kettőjük között csak az volt,

őta óriási méltánytalanságok és igazságtalanságok, szemfényvesztések történtek, az régi dolog és Fejérvárot mindenki tudja.

Kik vállalkoztak az építésre? A *Bernstein és Káldor-cég*, a melyről eddig úgy tudtuk, hogy szénnel és tüzfával kereskedtek. Tanulta-e bármelyikük az építészet? fogta-e kezébe a mérő-önt, a kalapácsot, görnyedt-e azokban a padokban, hol az építészeti tanfolyam hallgatói évek során kitartó munka és fáradtság árán megszerették azt a sok-sok pénzt érő diplomát? Fogta-e kezébe a kőfaragó vésőjét, az ács szekercéjét, az asztalos gyaluját, a bádogos kalapácsát? Nem! egyik se vesződött vele. A tanulásba nem fektetett bele egy krajcár tőkét sem, csak számolni tanult papiroson meg táblán, tollal, ceruzával, krétával.

És mégis épít. Az a szép, büszke palota névleg a Bernstein és Káldor-céghez fog fűződni.

Mikor a pályázatot kihirdették, ök néhány perccel elmaradtak. Akkor egy *jelszóba* kapaszkodtak: *Pártoljuk a helyi ipart!* Ök ugyan nem iparosok, de ott állottak mögöttük a többiek, a kik megveszödtek a tudásukért. Hiszen Fejérvárott minden iparág csak tengődik, a kegyelemkenyér morzsái után kapkod. Ne adja a miniszter idegeneknek a pénzt, hanem a szegény fejeváriaknak. *Zichy Jenő* gróf, az ipar lelkes pártolója és *Fiáth*

hogy Gergő a legdrágább bort itta, a köteles pedig nem engedett az ordináriból. Azt mondta, fogadása tartja a másiktól nem inni.

És ez a dolog Gergő urannak semmihozzan nem tetszett. Biztatta, székálta, kérte, könyörgött a csökönyös embernek, de az úgy nem mozdult, mint a megveszekedett gőzmasina.

Gergő pedig csak azért sem akart engedni. A mibe eddig befelgött, az még mind mindig sikerült s ő most egy komisz kötélessel ne bírna?

Elizent Izsó Józsihoz, a köteles haragos komájához. Megizente neki, hogy jöjjen, de hamar. Ha a lova csikóznék, akkor is hagyja ott, mert olyan sürgős a dolog.

Időközben pedig Soóst piszkálta.

— És mit csinálnak a gyerekek most?

— Mit! Bánom is én, akármit csinálnak! — vetette oda a köteles — az én Jancsim nehezen törődik bele a legényéletbe, az igaz, hanem hát megmondtam neki, hogy leverem a lábát, ha feléje megy annak a háznak. És engem ismernek odahaza: én nem beszélek hiába.

— Hát Böske?

— Üssön bele a kő. Más ember gyereke: sem ingem, se gatyám.

— De remélem utánna volt ő is Jancsinak?

— fartatta Gerő a kötelest.

— Utána-e? Majd a hideg rázza utána

most is.

— No és neked, Gazsi, nincsen szived?

— Füttyülök rá. Engem ne bántson senki, ne tegyen lövő senki, meg ne röhögjön senki, mert ... mert ...

Pál főispán kérték az igazságügyminisztert, hogy tekintsen el az ügy rendes menetétől, tegyen kivételt a szegény fejeváriak kedvéért.

Hogy örültek a szegény fejevári iparosok. Aláírták a kérvényt és a Bernstein és Káldor-cég megígérte, hogy abban az esetben, ha akár egyik, akár a másik nem kapná meg a munkát, a cég bánatpénzt fizet, kinek 300, kinek 200—100 vagy 50 forintokat. Az írásait szépen zsebre vágta a cég és kalkulust csinált. Ez lesz az enyém, a mi pedig megmarad, az lesz a szegény fejevári iparosoké. Elkezdett alkudni velük, ki hány percentet enged költségvetésből. A kinek nem tetszett, megkapta a bánatpénzt, a mennyit a költségvetés megcsinálásaért is megérdemelt.

Vegyünk egy példát:

A bádogos munkákra egy helybeli iparos benyújtotta a költségvetést, a mely 14339 kor. és 39 fillért tett ki. Ő is aláírta a kérvényt, a melyben a fejevári iparosok a maguk számára kérik az építést a Bernstein és Káldor-cég védőszárnyai alatt. Az iparos polgári haszna körülbelül 1400 korona, vagyis 10 percent lett volna. De mit követeltek érte: 1) Tegyen le 1400 koronát kaució fejében, a kifizetendő összegből 20%-ot 2800 koronát 2 esztendő mulva, 10%-ot, 1400 koronát 3 esztendő mulva kapott volna

— No mert? ...

— Mert darabokra tépem, — végezte be dühösen a köteles, kinek kezdett már a bor fejébe szállani.

Abban a pillanatban megnyílt az ajtó s belépett rajta Izsó Józsi.

Soha rosszabbkor! Soós Gábor annyira fönn volt már az emeleten, hogy ha most ez a két ember össze nem verekszik, akkor csuda történi a világon.

Pedig megtörtént ez a csuda is.

Soós Gábor jól tudta, annyi még maradt vissza a sütnivalójából, hogy ha ő most szól, akkor a menydörgös menkö még a legolcsóbb szava, pedig a hol dörog, onnan az istennyila sincsen messze. Azért hát türtöztette magát. A pohárát húzigálta az asztalon mindössze s úgy látszik ügyet sem vetett arra, mi történik körülötte.

Ott pedig az történt, hogy Gerő letelepítette Izsót a köteles mellé. Kicsit nehezen ment, Izsó erősen húzódozott, de mikor Gerő olyan határozottan lépett föl, hogyteljes életében egy sző kevéssé, de annyira se méltaltja, ha nem teszi meg a kedvét, akkor kénytelen kellelten megadta magát.

Leült, hanem a félszemével mindig a kötelest leste, ha netán észbe jutna a komisznak, hogy az asztalon álló félig teli literest a fejével összeházasítsa.

De Soós Gábor azt meg nem cselekedte, inkább fordított székén egyet s így félig mindig a hátát mutatta esküdtt ellenségenek.

Darabig néma csend uralkodott a felek között. Gerő vette föl a szót:

kézhez, a mely összeg addig a cégnél maradt volna kamatozatlanul. Továbbá megkivánták, hogy annyi emberrel álljon munkába, a mennyivel ők kívánják. Az iparos nem fogadhatta el az ajánlatot, hiszen semmi haszna nem lett volna, egy másik azonban még egy percent leengedést is tett ebből az összegből

Most azt kérdezi valaki: Miért fogadták el hát az iparosok? Hiszen a cégnek meg *kell* csináltatni azt a munkát, maga nem csinálhatja, hát másnak kell elkészíteni helyette. Könnyen beszélne a mi iparosaink, ha ők feltételeket irhatnának elő. De mit csináljanak, mikor üres a műhely, mikor egyik munkást a másik után kell elbocsátani, mikor ott áll az iparos mögött annak családja, felesége, egy csomó gyerek, a kiket ugyancsak nem lehet ám szerződésekkkel, ígéretekkel kielégíteni. Ott van a nyakán egy csomó adósság, a milyenben a legtöbb evickél. Itt nem lehet alkudni, föltételeket szabni, kénytelenek elfogadni a kegyelemkenyeret, — legfeljebb azon örülnek, ha valamit ki tudnak csikarni a munkaadótól. A mi aztán még keserveesebb, az iparos kénytelen alkalmazottait szorongatni s így nő az elkeseredés, így emelkedik az átok szava a fényes igazságügyi palota árnyékában.

Egy sereg munkás hétfőn föllázadt, az elkeseredéstől és nem a kényelemszeretettől, az bizonyos. Elcsiptek és lecsuktak egynéhányat közülük. Bűnhődjenek, hiszen nem respektálták a törvényt. Hogy mi volt az ok, ki meri firtatni?

Utóvégre a Bernstein és Káldor-cég a törvény szerint járt el. A mit tett és tesz, azt a törvény mind még is engedte neki. Senkinek semmi szava hozzá.

Azt fogja valaki mondani, hogy a Bernstein és Káldor-cég nagyot csalódott, az üzlet nem ütött úgy; ki, mint a hogyan kiszámították. Megengedjük, hogy nem lesz 60,000 frt tiszta hasznuk, mint a

— Komisz a világ! — morfondirozott úgy féligmeddig magában.

— Már bizony — hagyta rá Izsó.

— Komiszak az emberek — folytatta Gerő.

— Már bizony — vetette oda gúnyosan a köteles.

— S átkozott komisz a bor.

Arra már egyik se mert szólni semmit, csak loppal vetettek pillantást egymásra, mintha mind a ketten attól féltek volna, hogy no most . . . mindjárt elszabadul valami.

Hanem Gerő ur hamarosan folytatta:

— Mondd csak, Józsi, hogy mint van az, hogy a te pincédben éppen a legdrágábbik bor a legkomiszabb. Hány forintos is az a bor?

— Nyolcvan pengős — volt a kolletlen válasz Izsó részéről. A kötelesnek az üstöke meg már emelkedni kezdett, a hogy a bika háta emelkedik, mikor vörös posztót mutatnak neki.

— Nem mondanád meg, hogyan lehet az?

— kérte sokat mondó tekintettel Gergő az ő szomszédját, mintha csak biztatni akarta volna hogy rajta, no, hazudják valami nagyot. A köteles közel ül hozzája, meghallja, és a milyen boldog, még el is találja hinni.

Hanem hát Izsó Józsi nyugodtan felelt. Arcán csöpp nyoma se volt a zavarnak, meglátszott az egész formán, hogy szin igazság a mit mond.

— Bizony, bizony — kezdte nagyot sóhajtvá — elég baj az énnekem, hogy olyan drága borom is van a pincémben. De hát veszekedjem az Uristennel? Tehetek én róla, hogy öt éve az egész szöllőmet elverette a jégesővel? Száz akót vártam s kettő termett mindössze, pedig ha száz

hogy remélték, de hát 10—15 ezer pengővel is be lehet érni, mikor valaki nem tanult érte semmit és nem fektetett a vállalatba szellemi tőkét. Ha még a hulladék félebből épít egy szép házat, tőkéletesen meg lehet vele elégedve.

Mit törődik aztán a többivel, ha agyonátkozzák is.

A pénznek nincs szaga. Sőt az is igaz, hogy: pénz beszél, kutya ugat.

Hozzáfűzhetjük még, hogy az ur a pokolban is ur!

A város közigazgatása.

Székesfejérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap délelőtt 10 órakeres rendes havi ülést tartott *Havranek* József polgármester elnöke mellett. A közigazgatás általánok menetéről tett jelentés után Plossek Ferenc pénzügyigazgató referenciája szerint az adókövetési munkálatok 1902, 1903. és 1904. évekre befejezésre nyertek; október hó végeig volt kincstári követelés 1,719,315 k. 35 f., ebből október hó végeig befolyt 1,426,111. 31 f. hátralék 293,232 k. 04 f. Zálogolás volt 618, árverés kiirattott 704, megtartott 2 esetben. Ideiglenes házádomentesség 26, fizetés halasztás 1 esetben adatott. Ezután *Ujházy* Sándor kir. főügyész jelenti, hogy a fogházban szeptember hó végén maradt 78 fogoly, október hó folyamán jött 5, távozott 44 s így október hó végén volt 88. A fogház felszerelése kielégítő, az élelmezés jó, a letartóztatottakkal való bánásmód szabályszerű, az egészségi állapot kedvező.

Élénk vitára adott alhalmat dr. Bierbauer Viktor tiszti főorvos jelentése. E szerint a város közegészsége a lefolyt október hóban jónak jelezhető. A születések a halálozásokat 47-tel mulják felül. Született 97, elhalt 50. A ragályos fertőző kórok közül a hasi hagymáz 3 halálozást követelt. Ugyanis typhus maradt október 1-re ápolás alatt 5, szaporodott 5, összesen 10. Ezekből a hó folyamán gyógyult 5, elhalt 3, ápolás alatt maradt a hó végén 2. Difteritisz volt 3, hökhurut 3, vörheny 3, bárányhimlő 1 eset. Szü-

hatvan pöngömben nincsen, akkor soha ne legyen garas a zsebembe.

— Áh! hát azért nyolcvan pöngös! — kiáltott föl hangos hahotával Gergő ur — bravó! kitünő! . . . és abból kínálta meg a komját.

— Maga kívánta — felelt megadással Izsó — s az igaz tréfa, azt hittem, komák között csak megjárja.

— Hát mért nem mondtad ezt előbb; te számar! ugrott föl dühösen Soós Gábor.

— Kérdezted talán tőlem? — volt a szemrehányó válasz — s ha mondtam volna is, engedél szöhoz jutni?

A köteles toporzékolni kezdett, hanem Gergő ur megelőzte. Akkorát lármázott, hogy tulharsogta volna a legszenvedélyesebb kifakadást:

— Most már igyunk egyet! Fogjátok a poharat! Igy ni, én töltök. Pincér, félre az ordinarival! No lesz, vagy sem?

Nehezen lett, hanem meglelt. Akármilyen keservesen, a három pohár mégis összebb került. S mikor az a finom nedű végigszántott a haragos emberek torkán, mintha lemosta volna minden nehezteselés porát onnan, utánna már nem a harag rekedt kitorrésével, hanem az engesztelődés kedves hangján szólalt meg a köteles:

— No komám, beszélj te is, mikor tartjuk meg a lakodalmat?

Hiába csak úgy van minálunk, bor mellett veszünk össze, bor mellett békülünk.

Kincs István.

letett törvényes fi 53, nő 38, törvénytelen fi 2, nő 4. Házasságra 17 pár lépett. Elhalt: 37 fi 13 nő. Ezekből 7 éven alul volt 12 törvényes fi és 4 nő, törvénytelen fi 1. Nevezetesebb halálokok: Velezülettel gyengeség 4, görcsök 1, bélhurut 5, hasi hasi hagymáz 3, tüdőbő 4, gümőkór 7, öngyilkosság 1, egyéb külerőszak 1. A vármegyei közkörháznak 15 halottja közül csak 3 volt székesfejérvári. Köztisztaság kielégítő. Nem kis viszatetszést szült a főorvosi jelentés keretében dr. Árokay Antal ker. orvos jelentésének következő része: "A szokásos havi vizsgálatot az iskolában megtartottam. A tóvárosi és selyem-utcai iskolák-nál egyes termekben 118—120 gyerek is fordul elő. Ennyi gyermek összezsúfolása sem pedagógiai sem hygieniai szempontból bírálva megengedhetőnek nem tartom. A belvárosi leányiskola III. osztályu tanterme feltűnően bűdös. *Ilyen helyiségbe elített ravokat kellene elzárni, nem pedig serdülő leánykákat, kiknek elcsenevészedése egy nemzedék életére rendkívül káros hatással van. A tornaterem egyáltalán nem használható, be kellene zárn.* A piacvizsgálatról is beszámol *Árokay* Antal ker. orvos s jelenti, hogy az élelmi szerek jók, a kofák mérlegei hamisak.

Alaghy Dezső isksz. elnök szólal fel először a jelentés elhangzása után s nem késik kijelenteni, hogy örül a kerületi orvos ur tüzetes vizsgálatán, de még inkább örülne, ha a gyermekek egészségi állapotát is megvizsgálák időnként az orvosok, mert hisz hivatali kötelességüknek ez is lényeges része s ezt nem teljesítik. Hogy túlszulfaltság itt-ott mutatkozik, az nem került el figyelmét s a tanulók arányos szétosztása iránt már intézkedett. A belvárosi leányiskola földszinti tantermének alkalmatlan voltáról már tett jelentést s a város közönsége nem riadt vissza az áldozattól a tanügy terén, egyszerre azonban minden bajon segíteni nem lehet, a közel jövőben azonban e bajon is segítve leend. *Festetics* Bennó gróf kir. tanfelügyelő elismeri, hogy a belvárosi iskola kevésbé felel meg a modern követelményeknek, mint a külvárosiak, ámde nincs olyan állapotban, hogy néhány évig még ne volna használható. Dr. *Saára* Gyula ügyvéd csodálja, hogy *Árokay* Antal ker. orvos, noha évek óta ker. orvos, csak most konstatálja a belvárosi iskolában a már évtizedes bajt, mert ha tényleg ily tarthatatlan állapot uralkodik, ugy annak már a multban való be nem jelentése kötelességmulasztás, ha pedig ez a helyiség mégis megfelelné a követelménynek, ugy a jelentés nem felel meg a való tényállásnak. Végre is *Havranek* polgármester indítványára utasítja a bizottság *Reé* főkapitányt, hogy dr. *Bierbauer* főorvos, dr. *Fanta* orvos, *Alaghy* isksz. elnök s az iskolagondnokkal együtt a kérdéses tantermet vizsgálja meg s a vizsgálat eredményéről jelentsen.

Dr. *Árokay* Antal ker. orvosnak a piacvizsgálatáról tett jelentése is érthető feltűnést keltett. E szerint ugyanis a kofák mérlegei hamisak. Konkrét eset igazolása nélkül ilyen dolgot állítani valósággal mérésesség. Vagy talált dr. *Árokay* Antal hamis mérlegeket vagy nem. Ha talált, ez esetben kötelessége lett volna azokat elkoboztatni s a feljelentést a rendőrségnél megtenni, hisz ilyen dolgok miatt tartozik a főkapitány a rendőr-orvost hivatalos funkciója alkalmával rendőri asszisztenciával ellátni. Ha nem koboztatott el hamis mérlegeket, úgy alig egyszerű dolog ily súlyos ítéletet mondani piacunkról, illetve a kofákról, a kik — mint halljuk — nem is hagyják ezt magukon száradni, jogorvoslatot kérnek.

Az élénk vitát keltő orvosi jelentés után *Festetics* Bennó kir. tanfelügyelő jelenti, hogy a

közköztatásügyi miniszter a földmivélsügyi miniszterrel egyetértve ujjab 20, illetve 32 gazdasági iskola felállítását óhajtja. A város tartoznék 20 földet s tantermet adni, a termény 80 %-a azonban a várost illetné. Ajánlja, hogy ily irányban a törvényhatóság a szükséges lépéseket tegye. *Havranek* József polgármester kijelenti, hogy ez az eszme nem új, mert ily irányban már történt intézkedés s az e hó folyamán tartandó közgyűlés dönt is e kérdésben. Ezek után még az állampépítészeti hivatal, majd az állatorvos jelentése vétetvén tudomásui az ülés fél 12 órakor véget ért.

UJDONSÁGOK.

— **Fiáth Miklós báró temetése.** Ma délután 2 órakor helyezték nyugalomra *Fiáth* Miklós bárót, az idegenben elhunyt egykori főispánt s orsz. képviselőt. Diszes, impozáns volt a temetés, a kegyelet megnyilatkozása. A hatalmas érckoporsót a gyászoló családon kívül a vármegye tisztikara, Fejérvármegye törvényhatósági bizottságának tagjai nagy számban, *Székesfejérvár* szab. kir. város részéről *Havranek* József polgármester és *Revi* István főkapitány és még számos ismerős és jóbarát kísérte az akai családi sírboltba. A gyász-istenisztelet holnap d. e. 9 órakor fényes segédlettel *Karoly* János káptalani helynök, nagyprépost tartja, melyen a két testvér törvényhatóság is képviselve lesz. Ö. v. f. n.

— **Örökimádás.** Az Erzsébet királyné emlékére emelendő örökimádási templom fejérmegyei gyűjtő bizottsága folyó hó 11-én ülést tartott, melyen *Czirák* Antal gróf mint elnök üdvözölte a megjelent tagokat. Elnök az ülést azon jelentéssel nyitja meg, hogy a folyó évben megjelent gyűjtés az örökimádás-templom céljaira nem eszközöltetett leginkább azon okból, mert a megye közönsége az előző évben ezen célra ugyanis áldozatkészséggel adakozott s nem látszott tapintatosnak az idén is a vezetőség részéről újabb gyűjtés elrendelése, remélvén azt, hogy a jövő év folyamán eszközözendő gyűjtés alkalmával a vármegye nemeslelkű közönsége adakozó jó szívről fokozottabb mértékben fog tanúságot tenni. Mindazonáltal, hogy gyűjtés általánosan nem történt, egyesek küldötték be összegüket, még pedig: báró *Trautenberg* Frigyesné moóri gyűjtése 50 korona, *Magdics* István ett. yeki esperes-plebánus gyűjtése 20 korona és végre báró *Manndorff* Gézáne adományra 30 korona. Ezen összegek rendelkezési helyükre a budapesti magyar általános hitelbankba küldettek. A bizottság *Fiáth* Pál báró indítványára egyhangulag elhatározta, hogy azon alkalmából, hogy Ő cs. és apostoli királyi Felsege dr. *Városvy* Gyula budapesti semináriumi igazgatót székesfejérvári püspökké kinevezte: örömeinek kifejezést adandó Ő méltóságát az új püspököt táviratilag üdvözi és a vidéki bizottság működését kegyes jó indulatú pártfogásába ajánlja. Az ülés a budapesti központi bizottságnak folyó hó 19-én megtartandó nagygyűlésről szóló meghívó-körlevélnek felolvasásával ért véget.

— **Meghívó.** A védnökségem alatt álló helybeli jótékony nőegylet által a szegénysorsu iskolás gyermekek felruházására 1901. november hó 21-én d. u. 3 órakor a polgári leányiskola vizsgatérképben fog megtartani, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívom. *Szabó Gyöny-Mari*ch Julia, védnök.

— **Tanítói gyűlés.** A vaáli esperesi kerület tanítói köre f. hó 7-én *Pátkán* tartotta évi rendes gyűlést, melyen *Krizsány* János t. kanonok, esperes elnöklésével szép számmal jelentek meg a kerület tanítói, azokivül a vendégek. A gyűlést szent mise előzte meg. — Az elnöki megnyitó beszéd után *Krizsány* kanonok örömmel hozta tudomására a gyűlésnek az új püspök ki nevezését, s legott a gyűlésből *Papp* János lovasberényi főtanító indítványára táviratilag üdvözölték az új főpásztort, s az üdvözlő táviratra még az nap megérkezett a főpásztor püspök uró méltósága kegyes válasza. *Balogh* Sándor előterjesztése a kerület tanítószága egyhangulag csatlakozott a *Párkány*-vidéki rom. kath. tanító-egyesületnek a kath. kántortanítók nyugdíjszerű ügyében indított mozgalomhoz, s testületileg kérelmezik egy az országyűlésnél, valamint a püspöki karnál és a közoktatásügyi miniszternél a közel jövőben revidálás alá kerülő nyugdíjtörvénynek eddig a kath. kántortanítókra oly sérelmes szakaszainak megváltoztatását. Szépen sikerült gyakorlati előadást tartott *Páczner* Adolf A hit szükséges voltáról. *Árpád* Jenő pátkai tanítónak a számtanból tartandó gyakorlati előadása a jövő ülésre hallaszatott. *Páczner* Adolf sukorói tanító egy sérelmes ügyet hozott ezután a gyűlés tudomására, a mely annál furcsább, mivel benne a kir. tanfelügyelőségnek épen a tanító igazságával szemben van szerepe, ha ugyan az hivatalos végzésnek vagy határozatnak nevezhető. A dolog úgy áll: *Tunikolt* György sukorói lakos nem akarta *János* nevű mindennapi tanköteles fiát iskolába jártni, mivel a fiu f. évi okt. 6-án betöltötte 12-ik életévét. A tanító követelte a fiut. Erre a szülő bement a tanfelügyelői hivatalba, honnét egy papir szeletkére írva, *Eördögh* Ilona s. tanfelügyelői helyettes, tanfel. s. tollnok (?) stb. aláírással a következő végzést hozta: »Ezennel megengedem, hogy *Tunikolt* György sukorói lakosnak *János* nevű fia, ki október hó 6-án a 12. élet évét betöltötte, a mindennapi iskola tanulói közül töröltessék és az ismétlő iskolába járhasson. Székesfejérvártól, 1901. november hó 2-án. A beteg kir. s. tanfelügyelői helyett: (?) *Eördögh* Ilona s. k. kir. tanf. helyettes, (?) mint tollnok (P. h.) A gyűlés megütközéssel hallgatta e furcsa határozatot, mert ha ez áll, úgy az iskolaév folyamata alatt minden 12. élet évét betöltött gyermek önként kiléphet a mindennapi iskolából, s így az elemi iskola VI-ik osztálya csak papíron szerepelhet, mert hisz a VI. oszt. növendékek 90-95%-ka még június előtt betölti a 12. életévét, s születése napját követő napon nemsut vehet az iskola falától. Már pedig egy iskola év, kivált falu helyen, sokat határoz. Vajon *Wlassics* Gyula köz. okt. ügyi miniszterünk, ki annyira szíven hordja az elemi iskola ügyét, egyetért-e a fenti határozattal?

— **Különös!** Nem rég sokat vitakoztak, hogy ki végezze a városi aggintézetben fölmerülő orvosi teendőket. A sok orvos közt bizony megtörtént néha, hogy a beteg akarva-nem akarva nélkülük volt kénytelen meghalni. Végre a hatóság úgy intézkedett, hogy dr. *Árókay* Antal köteles az aggintézetben előforduló orvosi teendőket végezni. Mégis az történt tegnap, hogy *Horváth* Istvánné aggintézeti tag elhalálózván, *Árókay* Antal kerületi orvos megtagadta a halotti bizonyítvány kiállítását addig, a mig a rendes korona illetéket — a mit más betegnekél szokott venni — meg nem fizetik. Mellékelve egy-két szokatlan kifejezést is adresszált az illetékes helyre. — Persze mi nem vagyunk följosgitva, hogy *Árókay* Antal dr. eljárását felülbíráljuk. Ő bizonyára tudja, mi a joga és kötelessége s igazságot bizonyára fog szolgáltatni a hatóság, a mely elé ez az ügy ma feljelentés alakjában került. Nekünk csak *különös*-nek tetszik az egész.

— **Harangok sztrájkolása.** A székesegyház harangjai között elégtelenség tört ki. Felmondták a szolgálatot. Miért dolgoznak, fájradjanak, hogy a nemes város keserves keresetüket félretéve, fűnek-fának dicsekedhessék, hogy ennyi és ennyi ezer forintot a harangozásból megtakarítottam? Miért izzadjanak? Hogy mostoha bánásmódban részesüljenek? Vagy 3 éve egyik társuk

(Laci) megbetegedett, *megrepedt*, mostanáig nem volt senki, a ki ápolta, kezelte s fájdalmait enyhíthette volna, orvost nem hívatott neki. Minő eljárás ez? Ki tartozik gondoskodni rólunk? Hát senki se törődik velünk? *Hát senkiéi vagyunk?* Ily s hasonló kifakadások megérelleik a boszút s ime ma a 9 órai harang előadta magától egy izben már összeforrasztott szívet, könyörületében nem bántva a harangozók gyereket, hisz az nem oka társa sinylődésének. Ti jó harangok ércnyelveitekkel dicsőítsétek tovább is az Istent, hívjátok a munkában elfáradt embereket a halaadásra, intsétek a bűnöskéket bűnbánatra, Isten irgalmaért esedeztetek a nagy utra készülő betegeknek, kérjétek az élők imáját a megholtakért; szép, egyszerű, magasztos a ti rendeltetétek: ne zúgólójatok, ne vegyljétek az emberek önző tusakodásai közé, ezental másként lesz, mi is azon leszünk, hogy jogos igényeitek gyógyulásért epedő főhásztok kielégíttessék, minél előbb meghallgatásra találjatok. Mint értesülünk, a mai nagyon megbetegedett harang holnap már friss egészségnek örvend, de mi lesz a Laci haranggal, ez már felcsigázta kíváncsiságunkat!

— **Esküdtbíróági tárgyalás.** Ez évben utólszor ült össze ma az esküdtbíróági, hogy ítéletet mondjon *Vodicsek* György 54 éves, baracskai kőműves felett, a kit halálotkozói súlyos testiértés büntette miatt kér marasztalni a vádhatóság. A kopaszfejű, ősz szakálu vádlott — miként ő maga előadja — nem szokta meg az italt s f. év augusztus hó 26-án inir a kora reggeli órákban többet ivott a kelleténél s már ilyen állapotban tért be Nagy Antal ottani lakossal a *Schiller*-féle kocsnába, bort kért, de nem itta meg, áment a szomszédba valami munkát megbeszélendő. Visszamenet késével a pipáját igazgatta, így is ért be a kocsnába s mert látta, hogy a borát megitták, kérdőre vonta a cigányokat, a kik közül *Pádár* János elügrött s ama kijelentéssel, hogy a bort ő itta meg, fejbé vágta. Ő elesett s az őt tovább támadó *Pádert* combon szurta. A szurás után nyomban jelentkezett a martonvásári csendőrorson; *Páder*, mert orvosi segélyt azonnal nem kapott, elvérzett. Tettét önvédelemből követte el.

Az esküdtbíróág ez alkalommal a következők alakult meg: *Dr. Mádler* Ferenc kir. tábla-bíró elnöklése mellett szavazóbíró: *Kecán* és *Chapó*, jegyző: *König* Ede. A vádhatóságot *Bors* János kir. alügyész képviselte, védő *Nagy* Ignác ügyvéd volt. Az esküdtök a következők sorrendben soroltattak ki: *Lörincz* Elek, *Pick* Dezső, V. *Végh* István, *Fricsz* József, *Láng* Antal, *Schützer* Jakab, dr. *Holly* Géza, *Szabó* Gyula, *Rohrmann* Ágoston, *Horváth* Mihály, *Szabó* Bakos András, *Herceg* Sándor, pótesküdt: *Szabó* Sándor.

A bizonyítási eljárás során az orvoszakértők igazolják, hogy *Pádár* feltűnően vörsszegény volt s mégis ha orvosi segélyben részesül, a sértés 20 napon belül meggyógyult volna. A tanuk igazolják vádlott csendes, nyugodt természetét, józan életét, két cigány tanu azonban azt állítja, hogy a veszekedést vádlott kezdte. Teny-tanu vádlott javára nincs. Hangos zokogásba tör ki vádlott, midőn felesége teszi le tanuvallomását, a ki az eset lefolyását nem ismeri, férje ittasságát igazolja s dicséri mint hitvesét.

A bizonyítási eljárás befejeztével a kérdések megállapítatván lapunk zártakor a perbeszédék folynak.

— **Harc a Hal-téren.** Nap-nap után szorakoztatják a járó-kelő közönséget a Hal-téren tömegesen ácsorgó »Ponty-támogatók« egy-egy kevésbé gyönyörködöttó jelenettel. Tegnap délután is úgy 4 óra tájban *Szijjártó* József lakás nélküli csavargó legénykedett s minden ok nélkül megtámadta *Czauner* Nándor Csapó-utca 1. sz. alatti lakost, a ki a hetipiacról egy targoncán tolt be cserépedényeit. Egyik ütleg a másikat érte s végre is *Czauner* sem vette tréfára a dolgot, hamarosan lefejeverte ellenfelét s a város házára transporálta. *Kuti* Fülöp alkapitány előtt *Szijjártó* beismertó vallomást tett, okul azonban semmit sem tudott felhozni. Nyolc napi rendőri elzárás lön szereplésének jutalma, melynek leülését nyom-ban meg is kezdte.

— **„Ermelléki Első Szőlőoltvány T. lep.”** *Nagy* Gábor, *Nagy-Kágya* mai hirdetését a t. cz. olvasóközönség szives figyelmébe ajánljuk

— A telefon felmondása. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter a telefonállomások felmondásának határidejét novembertől kezdve három hónapról egy hónapra szállította le. Ettől az időponttól kezdve az előfizető a kötelező nyilatkozatban elvállalt díjkötelezettség eltelte után az előfizetők sorából bármikor kiléphet, ha kilépését az illetékes hivatalnál legalább egy hónappal előbb írásban bejelenti.

— Katonaszökevény. Monos János, a pápai 7. honvéd-huszár ezred közembere sehogy sem tudott megbékkülni a katona-élettel, meg is lépett katonáktól s utnak indult hazafelé. A Csabához tartozó Csodakút pusztán azonban elcsúszta a csendőrség s mert igazolni magát nem tudta, mint szökevényt letartóztatták s átkísérték ezredéhez. Tekintettel arra, hogy ujonc, büntetést alig kap.

— Gyümölcsfákat és csemetékét kedvezményes árban, esetleg ingyen is kaphatnak lelkészek, tanítók, jegyzők, községek sőt egyesek is, ha kérvényüket 1 koronás bélyeggel ellátva a nagyméltóság földmívelésügyi m. kir. ministeriumhoz folyó év december hónapjában közvetlenül felterjesztik. A szállítási és csomagolási költséget azok tartoznak viselni, kik az adományt kapják, és ezen költségek utánvétellel szedtetnek be.

— Lopás. Tuba József kápolnás-nyéki illetőségű kocsis Szénásy Mihály ugyanottani lakos szolgálatában f. hó 8-án arra a szomorú valóra ébredt, hogy a nyitott istállóból, a hol aludt, ismeretlen tettes egy szűrt, egy nadragot és kabátot elloptott. A csendőrségnél jelentés tételével a lopásról a tettes csakhamar kére került Timár István nyéki lakos személyében, a ki egy darabig tagadóval próbálta a gyanút önmagától elhárítani, később azonban, mert a lopott holmik nála megtaláltak, beismerő vallomást tett. Az úgy a helybeli járásbírósnál nyer elintézését.

Nyujtsunk kezét a szerencsének!

Már minden sokan szerencsések lettek nálunk vásárolt sorsjegy által.

A legesélydúsabb sorsjáték a világon a mi m. kir. osztálysorsjátékunk

100.000 sorsjegyre 50.000 pénznyeremény jut.

Legnagyobb nyeremény esetleg

1.000,000 korona.

1 jutalom 600.000, 1 nyeremény á 400.000, 200.000. 2 á 100.000, 1 á 90.000, 80.000, 70.000, 2 á 60.000, 1 á 40.000, 5 á 30.000, 1 á 25.000, 7 á 20.000, 3 á 15.000, 31 á 10.000, 67 á 5000, 3 á 3000, 432 á 2600, 763 á 1000, 1238 á 500, 90 á 300, 3170 á 200, 3900 á 170, 4900 á 130, 50 á 100, 3900 á 80, 2900 á 40. Összesen

13.160,000 korona, azaz Tizenhárom millió 160.000 korona.

SZERENCSENAPTÁR 1901. ÉVRE.

Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December
K 1. 4. 29	1. 8. 27	P 1. 19. 15	H 1. 14. 37	S 1. 18. 69	S 1. 18. 26	H 1. 16. 33	C 1. 16. 50	V 1. 16. 45	K 1. 15. 18	P 1. 11. 77	V 1. 15. 53
S 2. 3. 4. 7	2. 18. 54	P 2. 10. 49	K 2. 16. 32	S 2. 15. 70	V 2. 15. 35	K 2. 16. 04	P 2. 16. 32	H 2. 16. 42	S 2. 15. 36	P 2. 11. 77	H 2. 14. 47
C 3. 19. 14	3. 16. 11	V 3. 16. 05	C 3. 16. 57	H 3. 16. 21	K 3. 16. 16	C 3. 16. 32	S 3. 16. 52	V 3. 16. 42	K 3. 15. 09	P 3. 11. 77	K 3. 16. 50
H 4. 18. 7	4. 16. 11	V 4. 16. 05	C 4. 16. 57	H 4. 16. 21	K 4. 16. 16	C 4. 16. 32	S 4. 16. 52	V 4. 16. 42	K 4. 15. 09	P 4. 11. 77	K 4. 16. 50
C 5. 18. 42	5. 16. 11	V 5. 16. 05	C 5. 16. 57	H 5. 16. 21	K 5. 16. 16	C 5. 16. 32	S 5. 16. 52	V 5. 16. 42	K 5. 15. 09	P 5. 11. 77	K 5. 16. 50
V 6. 18. 17	6. 16. 11	V 6. 16. 05	C 6. 16. 57	H 6. 16. 21	K 6. 16. 16	C 6. 16. 32	S 6. 16. 52	V 6. 16. 42	K 6. 15. 09	P 6. 11. 77	K 6. 16. 50
H 7. 18. 53	7. 16. 11	V 7. 16. 05	C 7. 16. 57	H 7. 16. 21	K 7. 16. 16	C 7. 16. 32	S 7. 16. 52	V 7. 16. 42	K 7. 15. 09	P 7. 11. 77	K 7. 16. 50
C 8. 18. 14	8. 16. 11	V 8. 16. 05	C 8. 16. 57	H 8. 16. 21	K 8. 16. 16	C 8. 16. 32	S 8. 16. 52	V 8. 16. 42	K 8. 15. 09	P 8. 11. 77	K 8. 16. 50
H 9. 18. 14	9. 16. 11	V 9. 16. 05	C 9. 16. 57	H 9. 16. 21	K 9. 16. 16	C 9. 16. 32	S 9. 16. 52	V 9. 16. 42	K 9. 15. 09	P 9. 11. 77	K 9. 16. 50
V 10. 18. 14	10. 16. 11	V 10. 16. 05	C 10. 16. 57	H 10. 16. 21	K 10. 16. 16	C 10. 16. 32	S 10. 16. 52	V 10. 16. 42	K 10. 15. 09	P 10. 11. 77	K 10. 16. 50
P 11. 18. 14	11. 16. 11	V 11. 16. 05	C 11. 16. 57	H 11. 16. 21	K 11. 16. 16	C 11. 16. 32	S 11. 16. 52	V 11. 16. 42	K 11. 15. 09	P 11. 11. 77	K 11. 16. 50
C 12. 18. 14	12. 16. 11	V 12. 16. 05	C 12. 16. 57	H 12. 16. 21	K 12. 16. 16	C 12. 16. 32	S 12. 16. 52	V 12. 16. 42	K 12. 15. 09	P 12. 11. 77	K 12. 16. 50

Szőlőoltványok

szőlőművelésben
A legkiválóbb 2 bor- és csemetefajtákban fajtázva, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Giedt és fia csemeték és gyökerek
Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is aua-k.

Országos díjazott és díjazott
Eredeti díjazott és díjazott
Eredeti díjazott és díjazott

Döcsemetek
Eredeti díjazott és díjazott
Eredeti díjazott és díjazott

Vegyünk

Osztálysorsjegyet

Pontos kiszolgálás.

1/8 1/4 1/2 1/1
K. 1.50 3.— 6.— 12.—

Mészáros Miklós

m. kir. szab. osztály sorsjegy főfőnökjével.

Bpest, VIII. József-körut 22.24.

Megrendelés és a pénz megküldése postautalvánnyal.

Pontos kiszolgálás.

Mikor van születésnapom?

Az egész vállalat állami felügyelet alatt áll.

Az I-ső osztály eredeti sorsjegyeinek tervszerű betétjei a következők:
egy nyolczd (1/8) frt — 75 vagyis 1.50 korona egy negyed (1/4) » 1.50 » 3.—
egy fél (1/2) » 3.— » 6.— » egy egész (1/1) » 6.— » 12.—

A sorsjegyek utánvétellel vagy a pénz beküldése ellenében küldjük szét. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket kérünk azonnal, de legkésőbb

f. év november hó 21-ig közvetlenül hozzánk küldeni.

Fiókok:
Museum-körut 11.
Erzsébet-körut 54.

Török A. és Tsa.

bankháza Budapest. Váci-körut 4/a.

Sok és igen nagy nyrományt fizettünk ki nagyrabecsült vevőinknek és pedig rövid idő alatt öt és fél millió koronánál többet.

Rendelőlévél levágandó. **TÖRÖK A. ÉS TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre _____ I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervezettel együtt küldeni.

Az összegzet _____ korona összegben {utánvételezni kérem
postautalvánnyal küldöm
mellékelem bankjegyekben (bélyegeken) } A nemtetsző
töröndő.

Pontos cím: _____

Hirdetések

felvételnek kiadóhivatalunkban

(Szent-István-tér 1. szám.)
jutányos áron.